

HENRIËTTE DE BEAUFORTPRIJS VOOR (AUTO)BIOGRAFIEËN 2025

ADVIES VAN DE COMMISSIE VAN VOORDRACHT

Sinds 1986 kent de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde eens in de drie jaar de Henriëtte de Beaufortprijs toe. Deze prijs werd mogelijk gemaakt door het legaat van jonkvrouwe A.H.M. Laman Trip-de Beaufort (1890-1982). Hij bekroont een in de Nederlandse taal geschreven biografie of autobiografie, afwisselend van de hand van een Nederlandse en van een Vlaamse auteur. In 2025 is de prijs bestemd voor een Vlaamse schrijver.

De commissie van voordracht stelde in een eerste fase een groslijst samen van vijftig boeken die verschenen in de periode 2019-2024. Die groslijst werd vervolgens teruggebracht tot acht titels die voor verdere beoordeling in aanmerking kwamen: zes biografieën en twee autobiografieën.

Om de titels uit het veelsoortige aanbod met elkaar te kunnen vergelijken, formuleerde de commissie de volgende beoordelingscriteria: (1) het belang van de hoofdpersoon; (2) de manier waarop het beschreven leven wordt geplaatst in een ruimere historische en maatschappelijke context; (3) de kwaliteit van de documentatie; (4) de compositie en de stijl van het boek; (5) de mate waarin de schrijver reflecteert op het beoefende genre.

Op grond van vergelijking en weging aan de hand van deze criteria, heeft de commissie besloten tot voordracht van *Een ander leven* (2024) van Bart Moeyaert.

Een ander leven schetst het intieme portret van een moeder en haar jongste zoon. Die zoon maakt zich los van ‘het ingehouden leven’ teneinde zijn weg te vinden naar de wereld van de literatuur. Aan de hand van dagboeken, agenda’s, brieven, foto’s en herinneringen schrijft Bart Moeyaert (1964) over het leven van zijn moeder – opgegroeid als dochter van een huisbewaarster in het souterrain van een kasteel nabij Brugge –, over het ouderlijk gezin met zes broers en over zijn geleidelijke ontvoogding uit een sfeer die hem dierbaar bleef, maar waaruit hij weg moest trekken om te kunnen opbloeien in de liefde en in het schrijven. De rode draad in het verhaal is het verslag van de drie dagen in 1996 die Moeyaert met zijn moeder in Parijs doorbrengt, een cadeau van de zoon voor de zeventigjarige. Waar de moeder zwijgt, spreken de bronnen, al bieden ze geen rechtstreekse toegang tot het verleden.

In het ‘kleine’ verhaal van moeder en zoon spiegelen zich grotere verhalen: over gezagsverhoudingen in Vlaamse gezinnen tijdens de jaren zestig en zeventig, over de wereld

van de jeugdliteratuur, waarin Bart Moeyaert naam zou maken na zijn debuut *Duet met valse noten* (1983), over liefde en over vriendschappen met mensen die vaak precies op het juiste moment zijn leven en zijn schrijfkamers binnenwandelden, over de wording van een oeuvre. Zo overstijgt dit boek het particuliere van een enkelvoudige autobiografie. De titel *Een ander leven* is dan ook voor velerlei uitleg vatbaar. De moeder mijmert over het andere leven dat zij had kunnen leiden. De zoon koos voor een ander leven en maakte zich los van de normen die door de vader werden uitgedragen, een vader die de trots op zijn zoon zorgvuldig verborg in twintig knipselmappen over diens opkomst in de literaire wereld. En wie verhalen verzint, verbeeldt zich per boek een ander leven.

Zelfbewustzijn en empathie bepalen de houding van de verteller tegenover de ouders ('Ik begrijp dat mijn vader me niet begrijpt') en tegenover zichzelf: 'Ik ben voortdurend op zoek naar evenwicht tussen de twee mensen die ik ben: de schrijver die weet wat hij wil en de man die twijfelt of hij wel voldoet. De schrijver heeft er nog lang niet voor gezorgd dat de man van zichzelf is gaan houden.' Vanuit diezelfde houding ontwikkelt de schrijver bovendien een boeiende reflectie op het archief en de herinnering, op de waarneming en het vertellen, op de verhouding tussen woord en beeld.

Dit verhaal van een zoon die zijn weg zocht en vond, verdient een groot lezerspubliek. 'Och Bart, dit hoofdstuk is ook af,' had zijn moeder kunnen zeggen. Het valt evenwel te verwachten dat *Een ander leven* geen sluitsteen is, maar een deur opent naar nieuwe verhalen.

Met groeiende bewondering en ingehouden adem las de commissie *Een ander leven*. Zij liet zich raken door een zorgvuldig gecomponeerd boek dat tussen 'Opmaat' en 'Slotakkoord' in trefzeker geformuleerde zinnen en prachtige beelden meer dan een enkel leven oproept. Het zal de voorstellingswereld van talloze lezers verruimen en kan hen inspireren om zichzelf te onderzoeken in het licht van andere levens.

De commissie van voordracht:

Gita Deneckere

Linde De Potter

Jos Joosten

Koen Rymenants (voorzitter)

Mathijs Sanders